

Αγορές: Η λογική του παράλογου

Σταθεροποίηση και άνοδος ή διόρθωση και συνέχιση πτώσης τους;

Του Ιάκωβου ΣΥΡΙΓΟΥ*

Πριν από περίπου 80 χρόνια ο J.M. Keyens είχε πει ότι οι αγορές μπορούν να παραμείνουν παράλογες για πολύ μεγαλύτερο διάστημα από αυτό που αντέχει η τσέπη μας. Τον τελευταίο καιρό οι εχθροί της ελεύθερης οικονομίας έχουν ξεσπαθώσει. Καθημερινά ομιλούν για «άγριο καπιταλισμό», «ανήθικο νεοφιλελευθερισμό», κατάρρευση της οικονομίας και άλλα παρόμοια.

Όντως, τους τελευταίους μήνες βιώσαμε ακραίες καταστάσεις στον κόσμο του χρήματος. Τέτοιες είχαμε να δούμε, και σε τόση ένταση, από το κραχ του '29. Σε προηγούμενη μου αναφορά είχα τονίσει ότι το "volatility" των αγορών θα είναι έντονο. Ήταν παράλογη η μεγάλη πτώση των χρηματιστηρίων ή ήταν ακόμα πιο παράλογη η βίαιη αντίδραση από τα χαμηλά του Μαρτίου;

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ: ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Χρήμα με τα τσουβάλια, «τσουνάμι ρευστότητας» δημιουργήθηκαν από τις κυβερνήσεις σε συνεργασία με τις κεντρικές τράπεζες. Το σύστημα έπρεπε να σωθεί με νύχια και με δόντια, κάτι που δεν είχε ξαναγίνει στην ιστορία.

Μη ξεχνάτε ότι η AIG, ο μεγαλύτερος ασφαλιστικός όμιλος του κόσμου κρατικοποιήθηκε στο παρά πέντε πριν την κατάρρευση. Η Goldman Sachs

σώζεται και αυτή, ενώ στην περίπτωση της δεν μιλάμε για μέρος από το σύστημα αλλά το ίδιο «το σύστημα». Η Bank Of America αγοράζει την Merrill Lynch και αυτό μετά από πιέσεις της FED (κεντρικής τράπεζας ΗΠΑ).

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ: ΑΔΥΝΑΜΟ ΔΟΛΑΡΙΟ

Όλες αυτές οι ενέργειες είχαν σαν αποτέλεσμα το χρέος της Αμερικής, το οποίο αυξάνεται διαρκώς ραγδαία, με αποτέλεσμα να θέτει σε κίνδυνο και την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας και το Status

**Πιστεύω ότι τα χειρότερα
τα είδαμε και τα έχουμε αφήσει
πίσω μας. Σαφώς θα χρειαστεί
καιρός μέχρι το σύστημα
να σταθεροποιηθεί και
να ανακάμψει.**

του δολαρίου που είναι και το «reserve currency». Κίνα, Βραζιλία, Ρωσία, Ιαπωνία, Αραβικές χώρες έχουν αγοράσει το 50% του αμερικανικού χρέους. Αν λοιπόν το δολάριο υποχωρήσει χάνουν όλοι.

Οι χώρες αυτές που κυρίως εξαγουν, τυπώνουν τοπικό νόμισμα και αγοράζουν δολάρια. Με αυτό τον τρόπο κρατούν την ισοτιμία του νομίσματος τους σε χαμηλά επίπεδα, προωθούν τις εξαγωγές του και έτσι κινείται η οικονομία τους. Με τα δολάρια που αποκτούν αγοράζουν αμερικανικά κρατικά ομόλογα "αμερικανικό χρέος"

ρυθμίζοντας έτσι τις ανάγκες του αμερικανικού χρέους. Σε περίπτωση που ένας από αυτούς σταματήσει ξαφνικά να αγοράζει και αρχίσει να πουλάει, τότε οι τιμές των ομολόγων πέφτουν, τα επιτόκια αυξάνονται και το δολάριο «κλαύτα Χαράλαμπε»!!!

ΤΙ ΜΕΛΛΕΙ ΓΕΝΕΣΘΑΙ

Ο λόγος που τα αναφέρω αυτά είναι για να καταλάβουμε ότι από την Αμερική ξεκίνησε αυτή η παγκόσμια κρίση και από κει θα φτιάξουν τα πράγματα. Μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2008 συνέβαιναν τα εξής:

Οι οικονομολόγοι έπεσαν έξω στις προβλέψεις τους και απέτυχαν. Το πολιτικό σύστημα δεν φρόντισε να υπάρχουν οι σωστοί ελεγκτικοί μηχανισμοί με αποτελέσματα γνωστά σε όλους μας. Χάθηκαν τεράστια κεφάλαια από επενδυτές, ταμεία συνταξιοδοτικά στο κόκκινο με τεράστιες απώλειες.

Πιστεύω ότι τα χειρότερα τα είδαμε και τα έχουμε αφήσει πίσω μας. Σαφώς θα χρειαστεί καιρός μέχρι το σύστημα να σταθεροποιηθεί και να ανακάμψει. Το επόμενο εξάμηνο που διανύουμε είναι καθοριστικό για την τάση. Η ίδια λοιπόν η αγορά θα μας δώσει την απάντηση σε λίγο καιρό από σήμερα. Μη ξεχνάμε ότι οι αγορές είναι αυτές που «οι έχοντες χρήμα» αποκτούν «πείρα» και οι «έχοντες πείρα» αποκτούν «χρήμα».

* Ο Ιάκωβος Συρίγος είναι διευθύνων σύμβουλος της JGS AE, απόφοιτος του Πανεπιστημίου Brunel University, BSc. Furniture Production & Management